

КАФЕДРА КОМПОЗИЦІЇ ТА ІНСТРУМЕНТУВАННЯ

СИЛАБУС

РОБОТА РЕЖИСЕРА З КОМПОЗИТОРОМ

Освітній рівень	I, освітньо-професійний	Курс	IV
Ступінь освіти	бакалавр	Семестр	7
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	ECTS	3
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Аудиторних годин	32
Освітньо-професійна програма	Режисура драматичного театру і кіно; режисура театру ляльок	Лекції	12
Статус	обов'язкова		
		Практичні/семінарські	20
		Індивідуальні	-
		Самостійна робота	58
		Семестровий контроль	Залік 7 семестр

Інформація про викладачів	
ШБ, посада	1.Гайденко Ігор Анатолійович, доцент 2.Палачова Катерина Володимирівна, викладач
Профілі викладачів	1. http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Gaidenko.pdf 2. http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/composition/Palachova%20(2).pdf
e-mail	1. ihaidenko@gmail.com 2. vinniamina@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни.

Силабус навчальної дисципліни «Робота режисера з композитором» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів «Режисура драматичного театру і кіно; режисура театру ляльок». Силабус укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяги знань, які здобувачі вищої освіти повинні опанувати відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Робота режисера з композитором», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень.

Метою навчальної дисципліни є: 1) формування знань про функціонування музики у виставі; 2) набуття практичних умінь у роботі з композитором над створенням музичного оформлення вистави.

Навчальна дисципліна спрямована на виявлення і розкриття здібностей і творчих можливостей здобувача освіти, досягнення ним професійної майстерності, достатньої для

успішної подальшої діяльності. Для цього застосовується комплексний підхід, націлений на формування творчої особистості.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Робота режисера з композитором» здобувачі освіти повинні **знати**:

- жанри та стилі музики; основні музичні форми; засоби музичної виразності;
- класифікацію театральної музики;
- методи музичного оформлення вистави;
- специфіку роботи режисера з композитором над музичним оформленням вистави.

уміти:

- працювати з композитором над музичним оформленням вистави;
- робити художньо-естетичний аналіз музичних творів різних жанрів і стилів;
- застосовувати систему музичної термінології.

Навчальна дисципліна спрямована на формування **загальних компетентностей**:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК4. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК6. Здатність до оперування специфічною системою виражальних засобів (основами сценарної та драматургічної майстерності, монтажно-композиційними та просторово-образотворчими основами музичного, образотворчого та пластично-хореографічного мислення, режисерськими методами і акторськими техніками) під час створення сценічного твору.

СК7. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК8. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефхівцям.

СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).

СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК15. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК16. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК17. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва; до взаємодії із представниками інших творчих професій.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання**:

ПРН2. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН5. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН6. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН7. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН8. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН9. Обирати оптимальні технічні та художньо-виражальні (режисерські методи, акторські техніки, сценарно-драматургічні, монтажно-композиційні, пластично-хореографічні, музичні, просторово-образотворчі) засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПРН10. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН11. Організовувати, планувати та провадити сценічно-постановочну діяльність.

ПРН12. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН13. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН14. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту.

ПРН15. Знати закони психології творчості.

ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН18. Проводити професійну діяльність у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН19. Вміти організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, розробляти та реалізовувати творчі проєкти; аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

Перелік тем.

Змістовий модуль 1

Тема 1. Специфіка музики як виду мистецтва.

Тема 2. Засоби виразності в музиці.

Тема 3. Музична форма.

Тема 4. Жанр в музиці.

Тема 5. Стил в музиці.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Музика і театр: історичні аспекти взаємодії.

Тема 7. Жанри музичного театру: опера, балет, мюзикл.

Тема 8. Музика в драматичному театрі. Функції музики у виставі.

Тема 9. Музика у кіно та мультиплікації.

Тема 10. Етапи роботи режисера з композитором.

Тема 11. Звуко-шумове оформлення вистави.

Тема 12. Включення у виставу живої музики.

Тема 13. Музичне оформлення вистави методом підбору музики.

Тема 14. Музика і пластика у виставі.

Тема 15. Робота над фонограмою.

Тема 16. Театральна музика та авторське право.

Форми та технології навчання.

Теоретичне лекційне навчання, практичне навчання (аналіз музичних творів, робота над музичним оформленням вистави у співпраці з композитором або самостійно).

Навчальні ресурси.

Навчання проводиться за допомогою платформи Zoom. Для забезпечення освітнього процесу додатково використовується навчальна платформа, призначена для створення персоналізованих навчальних середовищ – Moodle. Платформа використовується на основі ліцензії GNU General Public License. Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Telegram.

Система оцінювання.

90-100 балів. Національна шкала – відмінно. ECTS шкала – А.

82-89 балів. Національна шкала – добре. ECTS шкала – В.

75-81 бали. Національна шкала – добре. ECTS шкала – С.

64-74 балів. Національна шкала – задовільно. ECTS шкала – D.

60-63 бали. Національна шкала – задовільно. ECTS шкала – Е.

35-59 балів. Національна шкала – незадовільно. ECTS шкала – FХ.

1-34 бали. Національна шкала – незадовільно. ECTS шкала – F.

Критерії оцінювання знань і умінь здобувачів освіти.

90–100–А відмінно: Здобувач освіти у співпраці з композитором (або самостійно) створив музичне оформлення своєї вистави повністю. Вміє аналізувати музичні твори, які використані у виставі, з точки зору їхньої форми, жанру, стильової приналежності (3-4 номери). При аналізі музичних творів вільно послуговується музичною термінологією, застосовуючи її доцільно.

82–89–В добре: Здобувач освіти у співпраці з композитором (або самостійно) створив основну частину роботи з музичного оформлення вистави. Вміє аналізувати музичні твори, які використані у виставі, з точки зору їхньої форми, жанру, стильової приналежності (2-3 номери). При аналізі музичних творів послуговується музичною термінологією, застосовуючи її доцільно.

75–81–С добре: Здобувач освіти у співпраці з композитором (або самостійно) створив загальний план музичного оформлення вистави. Вміє аналізувати музичні твори, які використані у виставі, з точки зору їхньої форми, жанру, стильової приналежності (1-2 номери). При аналізі музичних творів послуговується музичною термінологією, застосовуючи її доцільно.

64–74–D задовільно: Здобувач освіти у співпраці з композитором (або самостійно) здійснив підготовчу роботу з музичного оформлення вистави. Не коректно аналізує музичні твори, які використані у виставі, з точки зору їхньої форми, жанру, стильової приналежності (1 номер).

При аналізі музичних творів не доцільно послуговується музичною термінологією.

60–63–Е задовільно: Здобувач освіти у співпраці з композитором (або самостійно) фрагментарно здійснив підготовчу роботу з музичного оформлення вистави. З помилками аналізує музичні твори, які використані у виставі, з точки зору їхньої форми, жанру, стильової приналежності (1 номер).

35–59–FX незадовільно (з можливістю повторного складання): Здобувач освіти здійснив мінімальну підготовчу роботу з музичного оформлення вистави. Не орієнтується у музичних формах, жанрах, стилях, музичній термінології.

0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): Здобувач освіти не здійснив роботу з музичного оформлення вистави. Не орієнтується у музичних формах, жанрах, стилях, музичній термінології.

На заліку у 7 семестрі здобувач освіти має представити роботу з музичного оформлення вистави, здійснену у співпраці з композитором або самостійно. Зробити художньо-естетичний аналіз використаних у виставі музичних номерів з точки зору жанру і стилю.

Інклюзивне навчання.

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів освіти у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика курсу.

Робота в курсі має відповідати вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat1%8C.pdf> та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського» <http://num.kharkiv.ua/share/docs/normat/%96.pdf>)

Рекомендована література

1. Білас О. Композиторський стиль як чинник художньої цілісності драматичного спектаклю (на прикладі музики А. Кос-Анатольського та В. Камінського до вистав Національного академічного українського драматичного театру імені Марії Заньковецької: дис. ...канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2018. 236 с.

2. Гарбузюк М. Музика у виставі “Гамлет” Львівського театру ім. М. Заньковецької (1957 р.): співпраця режисера й композитора. *Вісник Львівського національного університету. Серія мистецтвознавство.* 2002. Вип. 2. С. 49–57. Режим доступу: <https://shakespeare.znu.edu.ua/uk/garbuzjuk-m-muzika-u-vistavi-gamlet-lvivskogo-teatru-im-m-zankoveckoi-1957-r-spivpracja-rezhisera-j-kompozitora/>

3. Губа О. Значення шумів у театральній постановці. *Вісник КНУКиМ. Серія : Мистецтвознавство.* 2013. Вип. 28. С. 53-60.

4. Мацепура О. Архітектоніка музичного компоненту драматичної вистави. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського.* 2013. Вип. 105. С. 143-153.

5. Курбас Л. Філософія театру. Видавництво Основи. Видавець Олександр Савчук. Харків-Київ. 2022. 918 с.

6. Мацепура О. Особливості функціонування музики в сучасному драматичному театрі. *Вісник НАКККіМ*. 2013. Вип. 4. С. 185-190.
7. Новосад Х. Проблеми творчої та організаційно-практичної діяльності композитора драматичного театру в осмисленні Олександра Радченка. *Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць*. 2018. Вип. 34. С. 222-230.
8. Новосад-Лесюк Х.Н. Композитори в драматичних театрах Львова середини ХХ століття: біографічний аспект. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: мистецтвознавство*. 2019. Випуск 40. С. 198-204.
9. Новосад-Лесюк Х.Н. Музика до дитячих вистав Львівського театру юного глядача ім. М. Горького повоєнного десятиліття. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка Карого: Збірник наукових праць*. 2021. Вип. 27/28. С. 80-87. Режим доступу: <http://visnyk.knutkt.com.ua/vipusk14.html>
10. Новосад-Лесюк Х.Н. Музика як складова образу вистави в доробку Львівського драматичного театру імені М. Заньковецької (кінець 1940-их 1950-ті рр.). *Lwowsko-Rzeszowskie zeszyty naukowe*. № 6. Lwow – Rzeszow, 2020. S. 134-143.
11. Паві П. Словник театру. Переклад з франц. М. Якуб'яка. Львів, ВЦ ЛНУ ім. І.Франка, 2006. С. 424.
12. Станіславська К. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Київ: НАКККіМ, 2016. 353 с.
13. Ужинський М. Сценофонія як культурно-мистецький феномен: автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021.
14. Фількевич Г. Музика і драматичний театр. Київ: КНУКіМ, 2013. 159 с.
15. Фількевич Г. Музика і український театр: започаткування контактів та взаємодії. *Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ ст.* Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 83-102.
16. Фількевич Г., Леоненко Я. Музичний простір вистав Леся Курбаса. *Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ ст.* Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 325-350.
17. Фількевич Г. Музика як компонент образного синтезу вистав українського драматичного театру другої половини ХХ століття. *Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ ст.* Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 587-606.
18. Чембержі М. Сучасний композитор у роботі над музикою у кіно і театрі. *Науковий вісник "Музика в просторі і сучасності: друга половина ХХ – початок ХХІ століття"*. 2007-2008. Вип. 68. С. 187-189.